

KASBIY IJODIY KOMPETENSIYALAR TUSHUNCHASI

JO'RAYEV SHOXRUX O'TKIRJON O'G'LI

NAMANGAN DAVLAT UNIVERSITETI

Kasbiy ijodiy kompetensiya — bu insonning o'z kasbiga, ish faoliyatiga oid bilimlar, ko'nikmalar va malakalarga asoslangan holda, muammolarni hal qilishda ijodiy yondashuvni, yangiliklar kiritishni va innovatsion yechimlarni amalga oshirish qobiliyatini ifodalovchi tushuncha hisoblanadi. “Kasbiy ijodiy kompetensiyalar kasbga oid bilim va mahoratlarni o'z ichiga oladi, biroq ular faqat texnik yoki operatsion ko'nikmalar bilan chegaralanmaydi, balki ijtimoiy, shaxsiy va intellektual jihatlariga ham aloqador bo'ladi.

Kasbiy ijodiy kompetensiyalarning asosiy tarkibiy qismlari:

1. Ijodiy fikrlash: Ijodiy fikrlash kasbiy ijodiy kompetensiyaning asosiy tarkibiy qismi hisoblanadi. Bu, yangi va noyob yondashuvlarni ishlab chiqish, mavjud muammolarni yechishda yangicha qarashlarni keltirib chiqarish va amaliy vazifalarni ijodiy tarzda bajarishni anglatadi. Ijodiy fikrlashning yuqori darajasi talaba yoki kasb egasiga yangi vazifalarga tez va samarali javob berishga yordam beradi.

2. Innovatsion yondashuv: Ijodiy kompetensiyalar innovatsion yondashuvni, ya'ni yangi texnologiyalarni, metodlarni va tasviriy vositalarni o'z ish faoliyatiga tatbiq etishni o'z ichiga oladi. Bu kasbga oid o'zgarishlarga ochiqlik, yangi g'oyalarni sinovdan o'tkazish va o'z ishini takomillashtirishga intilish sifatida ifodalanadi.

3. O'zini anglash va o'zini ifodalash: Kasbiy ijodiy kompetensiya o'zini anglash, o'z qobiliyatlari va imkoniyatlarini to'g'ri baholashni o'z ichiga oladi. Bu, shuningdek, o'zining kasbiy vazifalarini ijodiy va innovatsion tarzda bajarish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni rivojlantirishga intilishdir.

4. Kreativlik va tashabbuskorlik: Kasbiy ijodiy kompetensiyalar tarkibida kreativlik — yangi va original fikrlarni yaratish, hamda tashabbuskorlik, ya'ni o'z ishida yangilik yaratishga intilish muhim rol o'ynaydi. Kreativlik nafaqat yangi ideyalar ishlab chiqishda, balki mavjud usullarni optimallashtirishda ham o'zini namoyon qiladi.

5. Muammolarni hal qilishda ijodiy yondashuv: Ijodiy kompetensiyaning asosiy jihatlaridan biri muammolarni hal qilishda noan'anaviy yondashuvni qo'llashdir. Kasbiy ijodiy kompetensiyalar, har xil vaziyatlarda, vaqtinchalik resurslar va cheklovlar bo'lsa ham samarali yechimlar topishni o'z ichiga oladi.

Oliy ta'lim muassasalarida kasbiy ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirish juda muhim ahamiyatga ega. Miniatura san'ati kabi sohalarda talabalarga nafaqat texnik ko'nikmalarni, balki ijodiy va innovatsion fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan dasturlar, amaliy mashg'ulotlar va laboratoriyalar o'tkazilishi talab etiladi. Talabalar, nafaqat o'zlarining ma'lum bir sohadagi bilimlarini chuqurlashtiradi, balki ularni ijodiy ishlashga, yangi metodlar va texnikalarni ishlab chiqishga o'rgatadi."

Kasbiy ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari:

1. Teoriyaviy bilimlarni amaliyotga tatbiq etish: Talabalar nafaqat nazariy bilimlarni o'zlashtiradi, balki ularni amaliyotda qo'llashga, o'z ijodiy yondashuvlarini rivojlantirishga o'rganishadi. Bu, masalan, miniatura san'ati kabi sohalarda, amaliy mashg'ulotlar orqali talabalar o'z ishlarini yaratishda yangicha va innovatsion yondashuvlarni qo'llashga qaratilgan.

2. Kollaborativ ishlash va guruhlarda ijodiy faoliyat: Ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirishda guruhlarda ishlash muhim ahamiyatga ega. Birgalikda ishlash orqali talabalar yangi g'oyalarni ishlab chiqishda va ijodiy qarorlarni qabul qilishda o'zaro tajriba almashadilar. Miniatura san'ati kabi sohalarda guruh faoliyati talabalarga turli fikrlarni birlashtirish va o'z ishlarini yaxshilash imkonini beradi.

3. Innovatsion va kreativ metodlar: Oliy ta'limda ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirish uchun yangi metod va texnikalar qo'llaniladi. Bu metodlar talabalarning yangi fikrlarni yaratish va amaliyotga tatbiq etish qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan bo'ladi. Misol uchun, miniatura san'ati sohasida yangi tasvirlar, ranglar va kompozitsiya uslublarini yaratish bo'yicha innovatsion metodlar ishlab chiqiladi.

Kasbiy ijodiy kompetensiyalarni o'lchashda talabalar o'zlarining ijodiy faoliyatlarini amalga oshirganida, muammolarni hal qilish jarayonida yangicha yondashuvlarni qanday qo'llashlari, "o'z ishlariga qanday innovatsiyalar kiritishlari va samarali yechimlar ishlab chiqishlari asosida baholanadi. Shuningdek, ijodiy kompetensiyalarni baholashda,

ularning o'zgarishlarga qanchalik moslashishi, o'z fikrlarini aniq va samarali tarzda ifodalashlari ham muhimdir.

Kasbiy ijodiy kompetensiyalar — bu kasbiy faoliyatda ijodiy yondashuv, innovatsion fikrlash va yangi yechimlar yaratish qobiliyatini o'z ichiga olgan keng tushuncha bo'lib, o'z kasbiy sohasida muvaffaqiyatga erishish uchun zarurdir. Oliy ta'limda miniatura san'ati kabi sohalarda kasbiy ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirish, talabalarga nafaqat texnik bilimlar balki, ijodiy fikrlash va yangilik yaratish ko'nikmalarini ham oshirishga yordam beradi.

Kasbiy ijodiy kompetensiyalar — bu kasbga oid bilim, ko'nikma va malakalarni o'z ichiga olgan, muammolarni hal qilishda ijodiy, innovatsion yondashuvni qo'llash, yangi fikrlar va tasavvurlarni yaratish, amaliy ishlarni yangicha va samarali tarzda bajarish qobiliyatidir. Kasbiy ijodiy kompetensiyalar, nafaqat texnik yoki operatsion ko'nikmalar bilan cheklanadi, balki ijodiy yondashuv va yangilik yaratish qobiliyati ham bu tushunchaning muhim tarkibiy qismlari hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Baymetov, B. B., & Sharipjonov, M. S. O. (2020). Development Of Students' Descriptive Competencies In Pencil Drawing Practice. *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, 2(08), 261-267.
2. Baymetov, B., & Sharipjonov, M. (2021). OLIY PEDAGOGIK TA'LIMDA TALABALARGA INSON QIYOFASINI AMALIY TASVIRLASH JARAYONIDA IJODIY KOMPYETYENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH. *Academic Research in Educational Sciences*, 2(3), 1066-1070.
3. Boltaboyevich, B. B., & Shokirjonugli, S. M. (2020). Formation of creative competences of the fine art future teachers describing geometrical forms (on sample of pencil drawing lessons). *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 10(5), 1996-2001.
4. Байметов, Б., & Шарипжонов, М. (2020). ОЛИЙ ПЕДАГОГИК ТАЪЛИМДА ТАЛАБАЛАР ИЖОДИЙ ҚОБИЛИЯТЛАРНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА ИНДИВИДУАЛ ТАЪЛИМ БЕРИШ МЕТОДИКАСИ (ҚАЛАМТАСВИР МИСОЛИДА). *Academic research in educational sciences*, (4), 357-363.

5. Байметов, Б. Б., & Шарипжонов, М. Ш. (2020). ТАСВИРИЙ САНЪАТДАН МАЛАКАЛИ ПЕДАГОГ КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШДА НАЗАРИЙ ВА АМАЛИЙ МАШҒУЛОТЛАРНИНГ УЙҒУНЛИГИ. *ИННОВАЦИИ В ПЕДАГОГИКЕ И ПСИХОЛОГИИ*, (SI-2№ 3).
6. Sharipjonov, M. S. O. G. L. (2021). OLIY PYEDAGOGIK TA'LIMDA TALABALARGA MUAMMOLI MASHG'ULOTLARNI TASHKIL ETISH TEXNOLOGIYALARI. *Science and Education*, 2(2), 435-443.
7. Шарипжонов, М. Ш. (2020). Бўлажак тасвирий санъат ўқитувчисининг касбий маҳоратларини такомиллаштиришда амалий машғулотларни ташкил этиш методикаси. *Молодой ученый*, (43), 351-353.
8. Шарипжонов, М., & Икромов, М. Д. (2018). TASVIRIY SAN'ATDA ANIMALIZM JANRI. *Научное знание современности*, (5), 94-96.
9. oğlu Sharipjonov, M. S. OLIY PYEDAGOGIK TA'LIMDA TALABALARGA MUAMMOLI MASHG'ULOTLARNI TASHKIL ETISH TEXNOLOGIYALARI.